

Ar būtina rūpinti kibernetiniu saugumu Industry 4.0 kontekste?

Arvydas Žvirblis

Email: arvydas.zvirblis@smn.lt

Du pasauliai

IT - Skaitmeninis

Duomenys, galutinis vartotojas

Konfidencialumas,
integralumas, prieinamumas

Prarandami pinigai

Dinaminis

Platus ryšių tinkas su išore

Standartizuotas

Greita plėtra

Lankstumas

Didelė greitaveika

OT - Fizinis

Kritiniai elementai, **procesai**,
aplinka

Kontrolė, prieinamumas,
integralumas,
konfidencialumas

Prarandamos gyvybės

Deterministinis

Autonominis

Uždari standartai

Ilgas gyvavimo ciklas

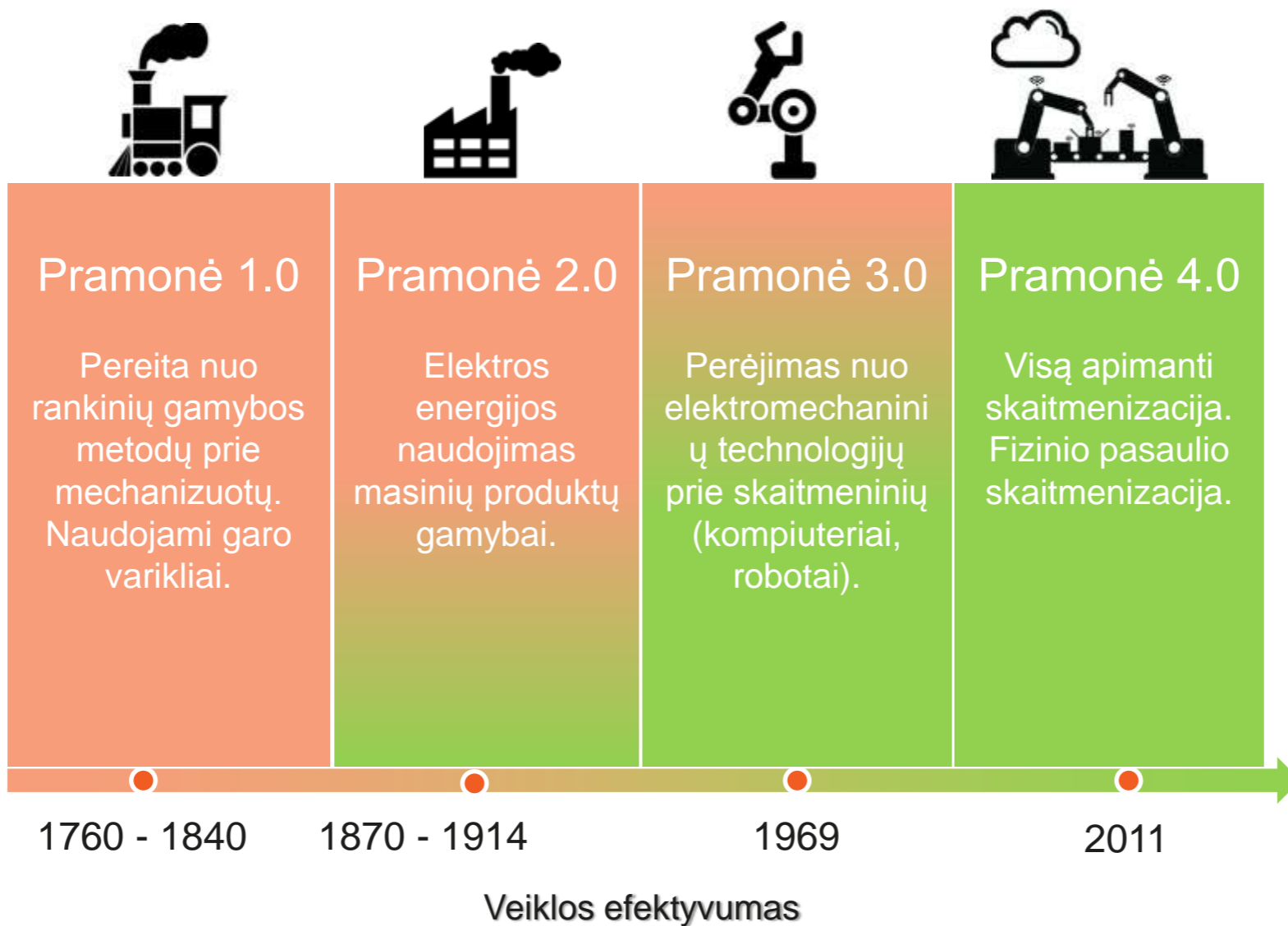
Aukštas patikimumas

Maža greitaveika

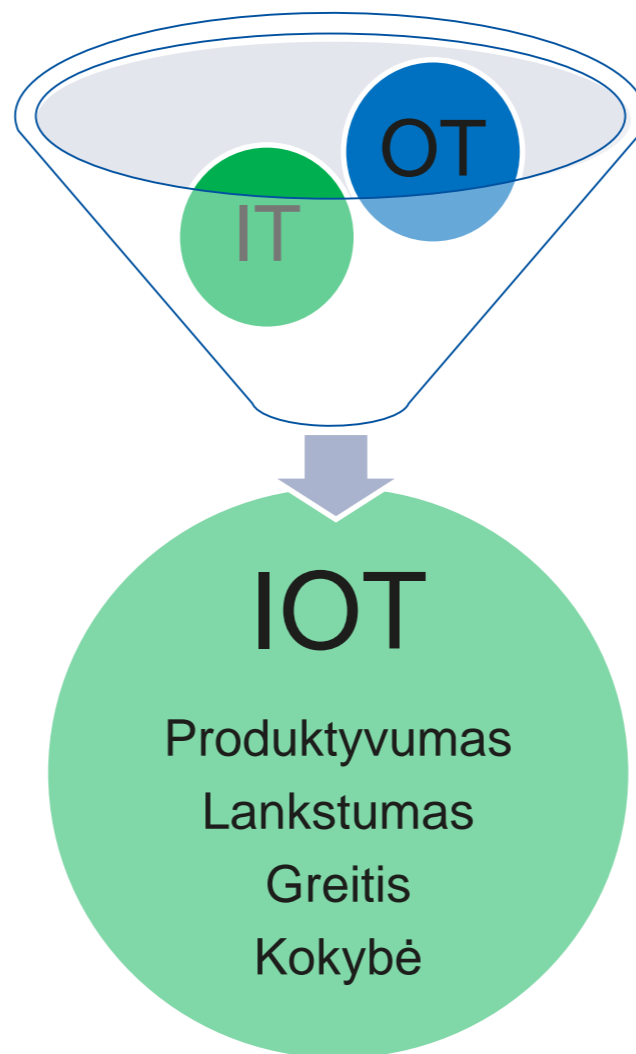
OT mitai #1

- OT naudoja uždarius kodus ir standartus
- Žinias apie OT turi tik mažas ratas specialistų ir OT niekam nėra įdomus
- OT veikia visiškai uždaroje aplinkose
- OT veikia saugioje aplinkoje todėl protokolai gali būti paprasti ir nebūtina rūpintis saugumu
- Hackerių nedomina OT

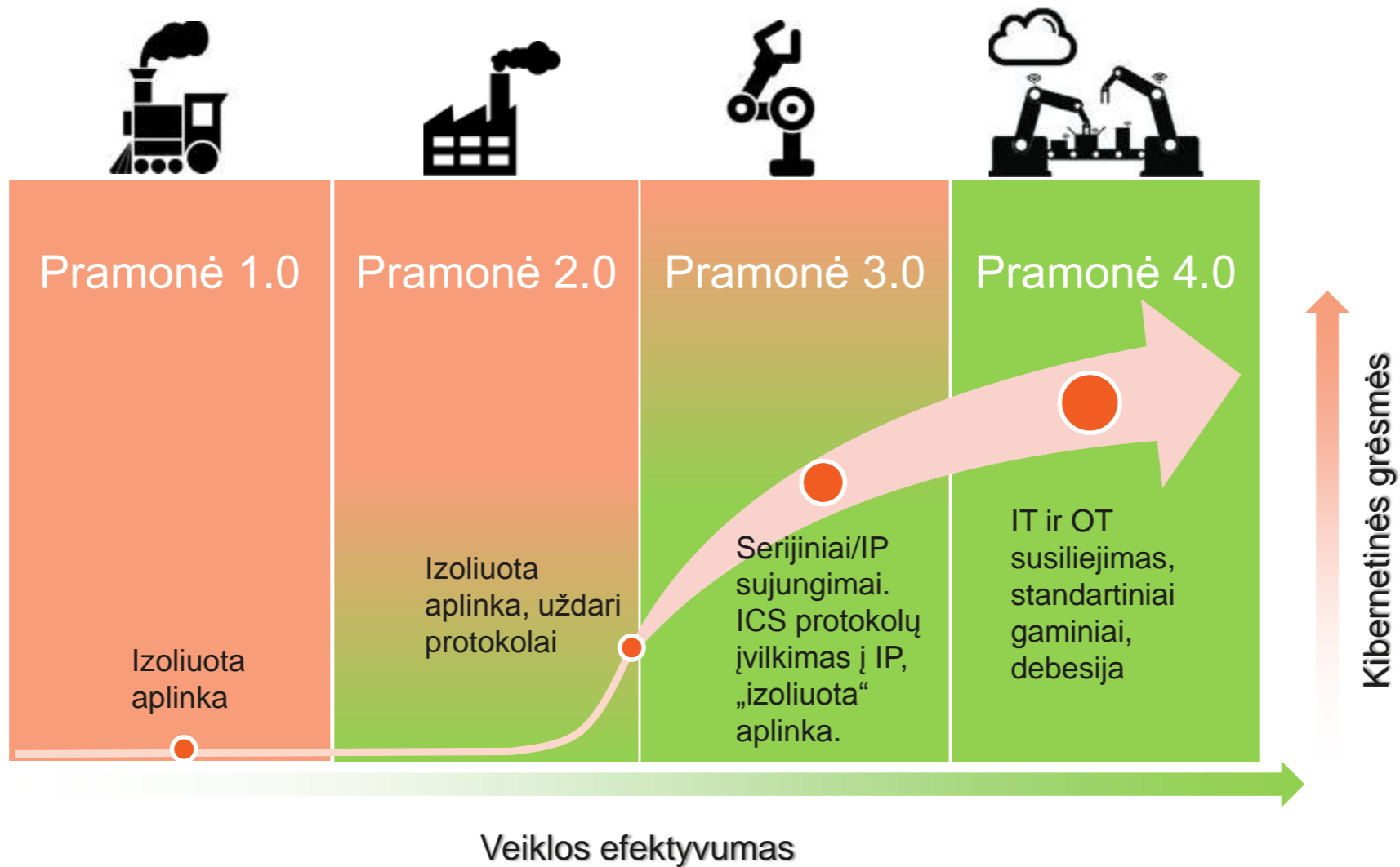
Pramonės revoliucijos

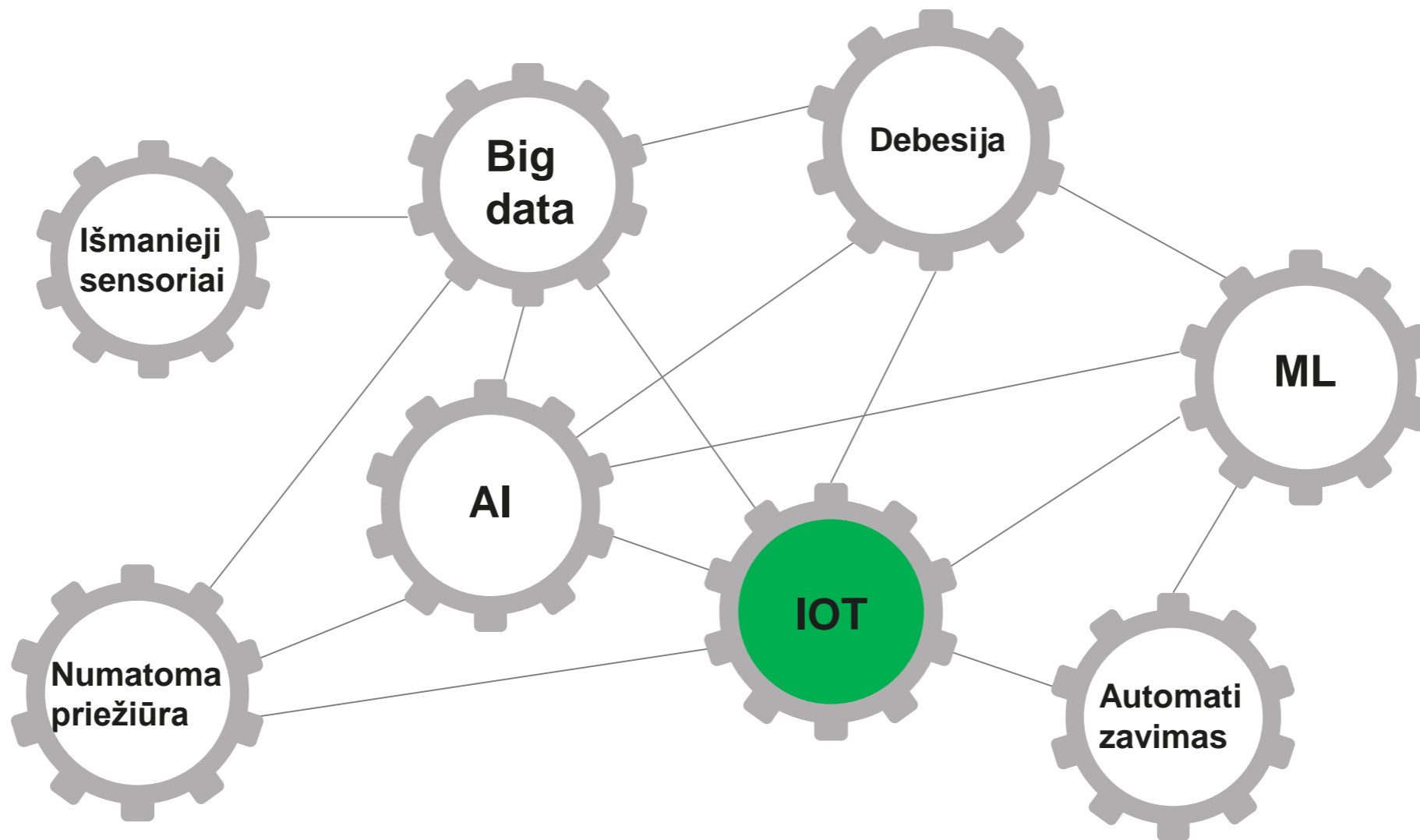
Pramonės revoliucijos

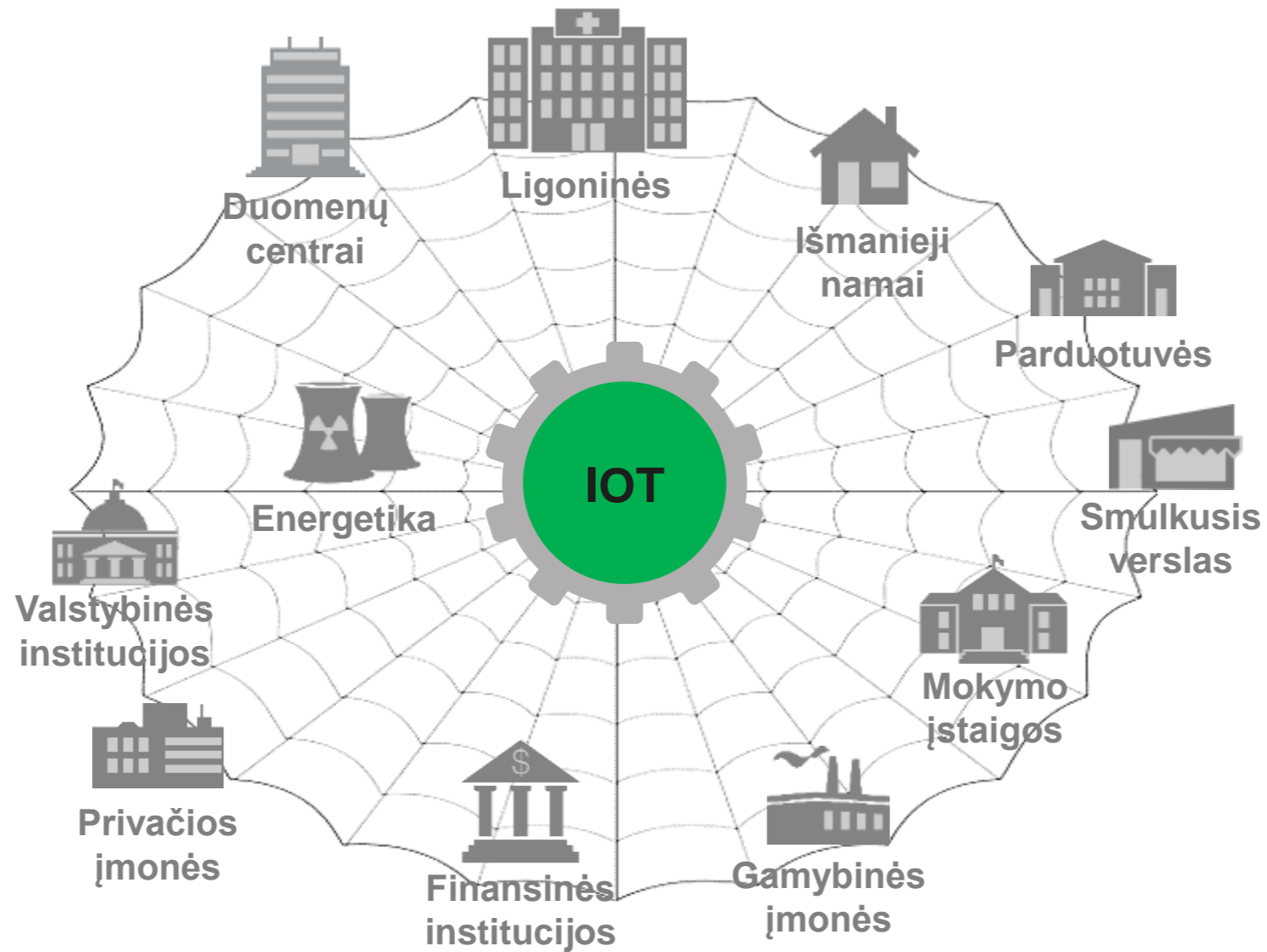
Grėsmių pokytis

Grėsmių pokytis

Grėsmių pokytis

OT trūkumai didinantys riziką

- Ilgas įrangos gyvavimo ciklas
- Naudojama įranga ir protokolai nebuvo kuriami galvojant apie saugumą
- Sudėtingas, o kartais neįmanomas įrangos atnaujinimas. Atnaujinimai daromi retai arba nedaromi.
- Dėl sistemų jautrumo negali būti pilna apimtimi pritaikomi IT pasaulio saugumo sprendimai
- OT darbuotojai neturi IT žinių
- IT darbuotojai neturi OT žinių
- Ryšys su IT pasauliu

OT mitai #2

- OT naudoja uždarus kodus ir standartus
  - OT vis labiau naudoja komercinių (COTS) aparatinių, programinių produktų, protokolų
  - Vis plačiau naudojamas atvirasis kodas
- Žinias apie OT turi tik mažas ratas specialistų ir OT niekam nėra įdomus
  - Daug informacijos apie konkrečius OT sprendimus (dokumentacija, aprašymai) galima rasti internete
- OT veikia visiškai uždaroje aplinkose
  - OT tiesiogiai arba netiesiogiai pajungti prie išorinių tinklų (pvz. Internetas), net valdomi iš namų naudojant planšetes

Copyright 2005 by Randy Glasbergen.
www.glasbergen.com

“We back up our data on sticky notes because sticky notes never crash.”

OT mitai #2

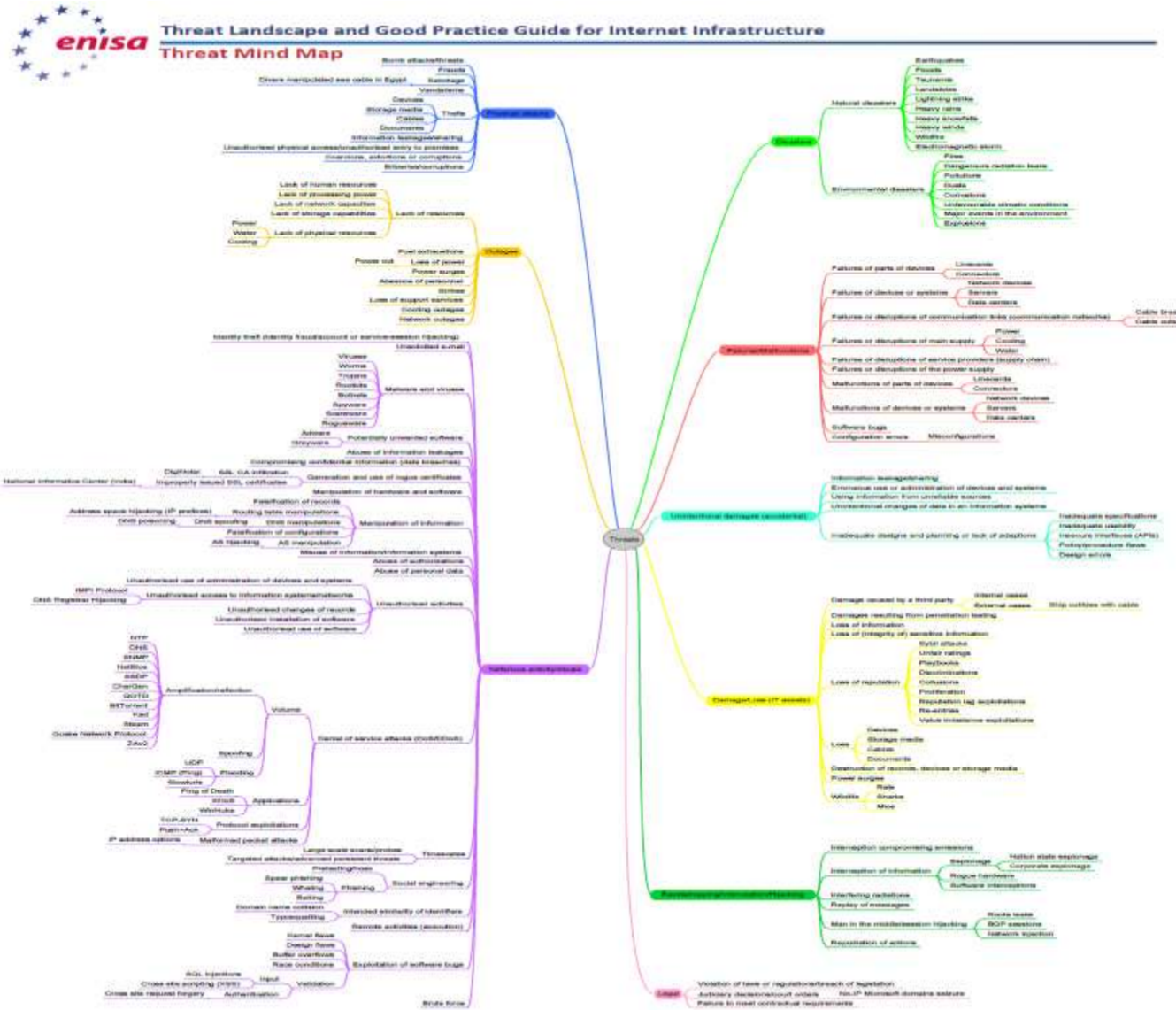
- **Hackerių nedomina OT**
  - **Hakerius labai domina OT aplinkos. Jau eilę metų tokiose konferencijose kaip Black Hat nuolat skaitomi pranešimai apie OT pažeidžiamumus. Laisvai prieinamuose įrankiuose yra įdiegtos OT testavimo priemonės (MetaSploit)**

Kas bando pakenkti?

- **Išoriniai asmenys, organizacijos**
  - valstybių remiamos grupės, konkurentai, konkurentai, piktavaliai asmenys, kriminalinio pasaulio atstovai, hacktivistai, „smalsuoliai“ ir t.t.
- **Įmonės darbuotojai**
  - piktavaliai darbuotojai, darbuotojai atliekantys kenkėjišką veiklą per neapdairumą/nežinojimą, darbuotojai, kuriais pasinaudoja treči asmenys jiems nežinant.

Grėsmių tipai

Kaip kenkėjai, kenkėjiški kodai patenka į IT/OT?

- **Naršymas internete**

- Užkrėstos svetainės, nesaugios svetainės, neatnaujintos naršyklės, failų atsisiuntimas, programėlių padirbtos versijos, ir pan.

- **Elektroniniai laiškai**

- Kenkėjiški laiškų priedai, nuorodos, socialinė inžinerija, Phishing

- **Laikmenos**

- Laikmenose perduodamos bylos

- **„Peer 2 peer“ tinklai**

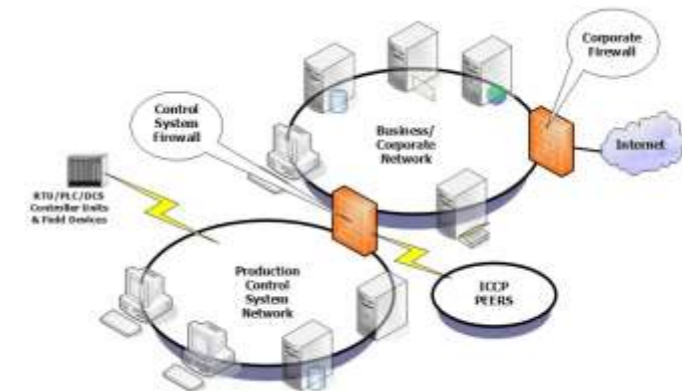
- **Nuotoliniu būdų pasiekiami pažeidžiami tinklo resursai**

- Prižiūrimos sistemos, svetainės, paslaugų portalai ir pan.

- **Nekontroliuojama prieiga prie IT/OT tinklo iš vidaus**

- Nesankcionuotas įrenginių pajungimas

Ar tikrai kažkas vyksta?

2009 Sayano–Shushenskaya Hidro elektinė

- **Prieš įvykį**

- **Po įvykio**

Ar tikrai kažkas vyksta?

Decrypt
Petya Ransomware

Ar tikrai kažkas vyksta?

14 metų jaunuolis įsilaužė į Lodzės tramvajų valdymo sistemą (2008m)

Motyvas – pokštas

12 žmonių sužeista

Ar tikrai kažkas vyksta?

2015m. Ukrainos elektros tinklas

Atjungta 30 pastočių

1-6 val. be elektros liko 230 tūks. žmonių

Ar tikrai kažkas vyksta?

- 2017m. Įsilaužta į LG HOT-BOT siurblij

- 2017m. Įsilaužta į PDQ LaserWash mašinų plovyklą Vašingtono valstijoje

Kodėl nuvertinama saugumo svarba?

- Nesukuria tiesioginės vertės
- Silpnas reguliavimas
- Menkos baudos
- „Maži“ finansiniai nuostoliai
- Trūksta metodinės paramos
- Trūksta IT saugumo profesionalų

Ko neįvertiname?

- Įvykus saugumo įvykiui nuostoliai gali būti milžiniški:
  - Prarastos gyvybės
  - Sustojusi gamyba
  - Neuždirbtos pajamos
  - Parasta intelektinė nuosavybė
  - Atskleistos komercinės paslaptys
  - Klientų praradimas
  - Išlaidos krizinės situacijos valdymui
  - Veiklos sutrikdymas
  - Draudimo išlaidų padidėjimas
  - Prarasti kontraktai
  - Sužlugdytas verslas
  - Klientų informavimo išlaidos
  - Reguliuojančių institucijų skiriamos baudos
  - Advokato mokesčiai ir bylinėjimosi išlaidos
  - Reputacijos praradimas

Iššūkiai

- **IT ir OT skirtingi organizaciniai vienetai**
- **Skirtingos IT ir OT kultūros**
- **Skirtingas IT ir OT saugumo brandos lygis**
- **Išlaidos saugumui – pelnas vs. praradimų prevencija**
- **Senos sistemos**
- **Personalo trūkumas**
- **IOT produktų ir sprendimų pirkimas**

Ačiū

Pasirūpinkite savo ir kitų saugumu!

“All organizations should now assume they are in a *state of continuous compromise*” (Gartner)